

„Nielegalny rynek oraz redukcja podaży na narkotyki”

Artur Malczewski

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

Warszawa 2010

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Przestępczość narkotykowa.....	6
2.1 Przestępstwa stwierdzone.....	6
2.2 Podejrzani z Ustawy.....	10
2.3 Skazani z Ustawy.....	13
3. Nielegalny rynek narkotyków.....	16
3.1 Dostępność i podaż narkotyków.....	16
3.2 Przemysł oraz produkcja narkotyków.....	17
3.3 Konfiskaty narkotyków.....	19
3.4 Nielegalne laboratoria oraz prekursory.....	24
3.5 Ceny narkotyków.....	25
3.6 Czystość narkotyków.....	26
3.7 Podsumowanie.....	30
4. Bibliografia.....	31

Proponowany przypis bibliograficzny:

Malczewski, A. (2010) Nielegalny rynek oraz redukcja podaży na narkotyki. Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii - Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

1. Wstęp

Zwalczaniem przestępczości narkotykowej w Policji zajmują się kilka służb:

- Centralne Biuro Śledcze (CBS) Komendy Głównej Policji (KGP) zajmuje się przede wszystkim zwalczaniem zorganizowanych grup przestępczych, które produkują narkotyki na dużą skalę i je przemycają w znacznych ilościach, w aspekcie międzynarodowym. CBS pełni w Policji wiodącą rolę w zakresie szkoleniowym i strategiczno-koncepcyjnym.

- Ogniw Służby Kryminalnej terenowych jednostek Policji odpowiedzialne za prowadzenie w całym pozostałym zakresie rozpoznania, pracy operacyjnej i realizację czynności procesowych na podległym terenie. Powyższe jednostki podejmują działania przede wszystkim w zakresie zwalczania lokalnych ośrodków produkcji narkotyków, ich dystrybucji i posiadania. W ramach Pionu Kryminalnego działają struktury antynarkotykowe. W 2008 roku na poziomie Komend Miejskich i Komend Rejonowych Policji powstały wyodrębnione struktury etatowe w postaci sekcji, referatów i zespołów, natomiast w Komendach Powiatowych Policji powołano zespoły i samodzielne stanowiska. W prawie wszystkich jednostkach Policji znajduje się etatowa struktura antynarkotykowa. W sumie zwiększono zaangażowanie etatowe policjantów w walkę z przestępczością narkotykową, głównie na poziomie lokalnym, do ok. 1000 funkcjonariuszy. W Biurze Kryminalnym KGP w ramach Wydziału Kryminalnego powołano 3 etatowy Zespół do Walki z Przestępczością Narkotykową, którego zadaniem jest koordynacja działań krajowych podejmowanych przez funkcjonariuszy służby kryminalnej

- Ogniw Służby Prewencyjnej jednostek terenowych są odpowiedzialne za realizację podstawowych zadań rozpoznawczych i represyjnych, w toku rutynowych czynności prewencyjnych. Zajmują się również przedsięwzięciami profilaktycznymi w ramach podejmowanych przez siebie programów i kontaktów ze społeczeństwem.

Ponadto zwalczaniem przestępczości związanej z narkotykami, zwłaszcza zaś podejmowaniem działań operacyjno-rozpoznawczych oprócz Policji zajmuje się jeszcze kilka innych służb państwowych: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa.

Przy analizie danych dotyczących przestępczości narkotykowej należy wziąć pod uwagę, że liczby znajdujące się w oficjalnych statystykach nie pokazują pełnego obrazu nielegalnego rynku narkotyków. Wiele przestępstw nie jest ujawnionych i

znacznie większa jest „ciemna liczba” przypadków łamania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Drugą istotną kwestią, o której warto pamiętać przy analizie danych, jest wpływ aktywności Policji na liczbę ujawnień. Liczby poszczególnych przestępstw stanowią zarówno obraz świata przestępczego, jak również skalę aktywności instytucji odpowiedzialnych za walkę z podażą narkotyków. W przypadku intensyfikacji działań organów ścigania, wzrastają liczby ujawnień, co nie zawsze musi oznaczać np. wzrost produkcji narkotyków czy zwiększoną aktywność sprzedawców lub producentów narkotyków.

W Polsce przestępstwa związane z narkotykami dzieli się na dwie zasadnicze grupy (Malczewski, Struzik, 2009):

- pospolite przestępstwa kryminalne przewidziane w kodeksie karnym i innych ustawach karnych (np. rozboje, kradzieże, w tym także z włamaniem, fałszerstwa),
- przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, polegające np. na nielegalnej produkcji, przemyśle, wprowadzaniu do obrotu i posiadaniu środków odurzających i psychotropowych, a także prowadzeniu niedozwolonych upraw roślin, służących do produkcji narkotyków. W poniższym raporcie zostanie omówiona druga grupa przestępstw. Policyjne dane dotyczące przestępstw narkotykowych rejestrowane są w bazie policyjno-prokuratorskiej TEMIDA, która rejestruje przypadki łamania Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowymi jednostkami statystycznymi, jakimi posługuje się Policja są podejrzani, postępowania wszczęte i zakończone oraz przestępstwa stwierdzone. Raportowane są one do policyjnej bazy na odpowiednich drukach statystycznych. Dane pozwalają na analizy trendów oraz zróżnicowania terytorialnego. Od 2001 roku Centrum Informacji otrzymuje dane z TEMIDy również w podziale terytorialnym według komend miejskich i powiatowych, które wykorzystywane są do monitorowania problemu narkotyków na poziomie lokalnym i wojewódzki. Ujawnieniami narkotyków zajmują się kilka służb w Polsce. Instytucje zaangażowane w walkę z nielegalnym rynkiem nie wypracowały jeszcze wspólnego systemu zbierania danych, co utrudnia oszacowanie ilości narkotyków skonfiskowanych na poziomie całego kraju. Jednakże w 2008 r. Straż Graniczna (SG) wprowadziła nowy system zbierania danych, dzięki któremu jest w stanie wyodrębnić zabezpieczenia narkotyków realizowane tylko przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. W ten sposób wykorzystując dane Policji oraz Straży Granicznej określana jest całkowita wielkość ujawnionych narkotyków w Polsce. Dane corocznie przekazywane są do CINN w ramach sprawozdawczości z

realizacji KPPN, rocznych kwestionariuszy dla UNODC oraz EMCDDA. Policja nie zbiera informacji o liczbie ujawnień narkotyków. Informacje o cenach narkotyków otrzymywane są od Policji oraz z badań wśród użytkowników narkotyków. Dane o czystości substancji psychoaktywnych pochodzą z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego (Malczewski 2009 a).

2. Przestępczość narkotykowa

2.1 Przestępstwa stwierdzone z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

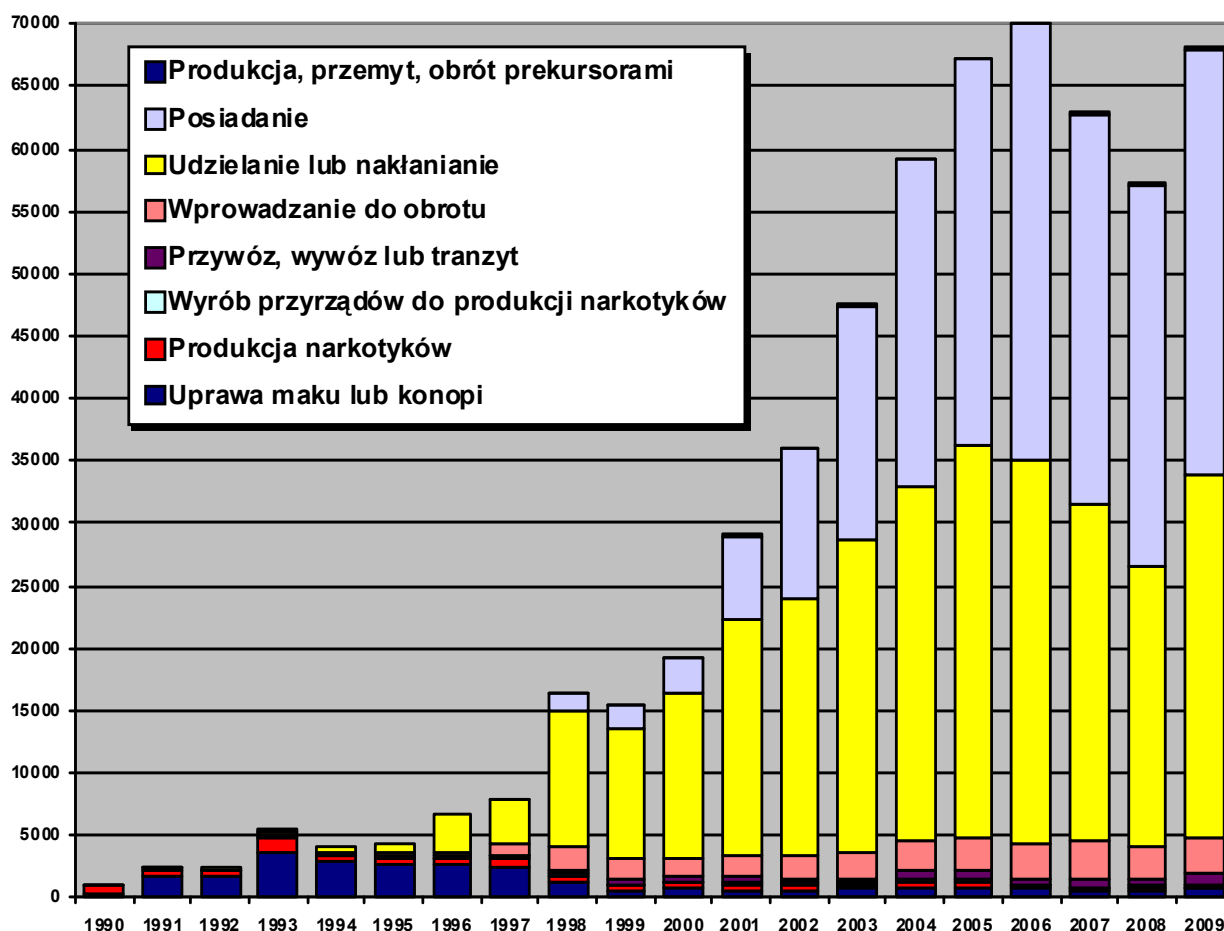
Dane zawarte w Tabeli 1 przedstawiają przestępstwa stwierdzone przeciwko Ustawie o zapobieganiu narkomanii z 1985 roku, przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 roku i ostatniej Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z 2005 roku. Po raz pierwszy od 1999 roku, w 2007 roku odnotowaliśmy spadek liczby przestępstw narkotykowych i to o aż 10%, tendencja utrzymała się w roku 2008 (dalszy spadek o 9%). Dynamiczny trend wzrostowy liczby przestępstw, który rozpoczął się w 1999 roku, uległ wyhamowaniu już w roku 2006, kiedy to liczba przestępstw wzrosła o mniej niż 3000 w porównaniu do 2005. W 2008 roku zarejestrowany został spadek do 57382 przestępstw, czyli poniżej wartości z 2004 roku, kiedy Policja odnotowała 59356 czynów karalnych. W 2009 roku liczba przestępstw stwierdzonych wzrosła prawie do poziomu z 2006 roku to jest do liczby: 68288. Przypomnijmy, że w 2006 roku Policja stwierdziła 70202 przestępstw, co jest największą wartością w przypadku przestępczości narkotykowej. Ostatni wzrost liczby przestępstw o 19% jest w dużej części efektem zwiększenia się liczby przestępstw z artykułów 58, 59 oraz 62., które razem stanowią 92% wszystkich przestępstw stwierdzonych w 2009 roku (wykres1). Liczba przestępstw dotycząca posiadania (art. 62) zwiększyła się o 12%.

Tabela 1. Przestępstwa stwierdzone przeciw postanowieniom Ustaw przeciwdziałaniu narkomanii 1997 i 2005 w latach 1997 – 2009.

Artykuły	Lata												
	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Nielegalna uprawa (art. 26; art. 49 ust. 1; art.63 ust.1)	2518	1195	615	814	663	653	687	886	875	726	562	625	688
Nielegalny wyrób (art. 27; art. 40 ust. 1 i 2; art.53)	701	574	361	400	408	319	297	350	456	270	198	183	174
Wyrób, przechowywanie przyrządów (art. 28; art. 41; art.54)	116	190	143	152	292	230	230	220	144	127	137	118	192
Nielegalny przywóz, wywóz lub tranzyt (art. 29; art. 42; art.55)	148	252	406	383	295	336	354	795	643	486	537	697	880
Nielegalne wprowadzanie do obrotu (art. 30; art. 43; art.56)	847	1957	1714	1417	1809	1931	2064	2323	2814	2627	3268	2431	2969
Nielegalne udzielanie lub nakłanianie do zażywania (art. 31; art. 45 i art. 46; art. 58 i art. 59)	3507	10762	10305	13278	18873	20482	25036	28351	31332	30940	26845	22507	28981
Produkcja, przemyt, obrót prekursorami (art. 47; art. 61)	11	88	61	66	115	104	159	178	151	107	121	189	126
Posiadanie środków odurzających (art. 48; art. 62)	32	1380	1896	2815	6651	11960	18681	26163	30899	34778	31260	30548	34122
Nielegalny zbiór mlecza makowego, opium, słomy makowej, żywicy lub ziela konopi (art. 49 par. 2; art. 63 ust. 2)	26	112	113	83	78	73	69	42	49	34	31	39	41
Zabór w celu przywłaszczenia mlecza makowego, słomy, żywicy lub ziela konopi (art. 50; art. 64)	9	22	14	241	24	14	17	15	31	41	17	25	42
Niepowiadomienie o popełnieniu przestępstwa (art. 46 a; art. 60)					22	76	11	33	163	55	19	11	40
Promocja i reklama (art. 68)									3	11	12	9	33
Razem	7915	16532	15628	19649	29230	36178	47605	59356	67560	70202	63007	57382	68288

Źródło: Dane Komendy Głównej Policji opracowane przez CINN

Wykres 1. Liczby przestępstw przeciwko ustawie stwierdzonych przez policję w latach 1990 - 2009

Źródło: Dane Komendy Głównej Policji opracowane przez CINN

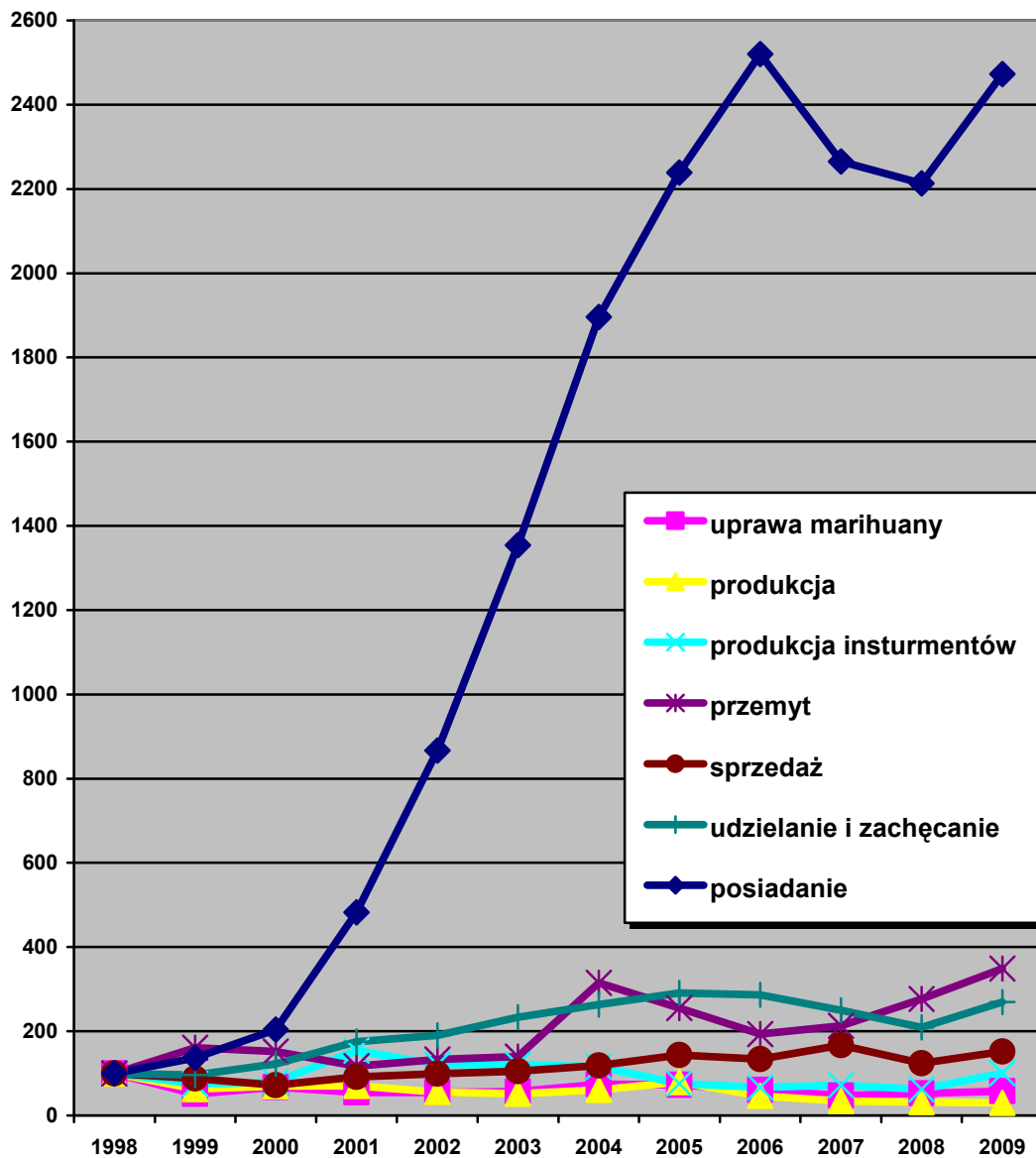
Najwyższy dynamika wzrostu została odnotowana w przypadku artykułu 54 Ustawy dotyczącego wyrobu i przechowywaniu przyrządów do wyrobu narkotyków. Jednakże jest to artykuł z którego Policja stwierdza niewielką liczbę przestępstw narkotykowych w roku 2009 – 192. Dużą dynamikę wzrostu rejestrujemy również w przypadku artykułu 64. (Zabór w celu przywłaszczenia mleczka makowego, słomy, żywicy lub ziela konopi) wzrost z 25 do 42 przestępstw. Spadła z kolei liczba przestępstw dotycząca prekursorów z 189 do 126 (art. 61).

Warto odnotować zwiększanie się od 2007 roku liczby przestępstw z artykułu 63 ust 1. (uprawy) do 688 oraz wzrost od 2006 liczby przestępstw z artykułu 55 (przemyt) do 880. Stanowią one jednak niewielki procent wszystkich stwierdzonych przestępstw. Na wykresie 3 przedstawiona została dynamika przestępstw

narkotykowych w stosunku do roku 1998, czyli pierwszego pełnego obowiązywania ustawy z 1997 roku. Największą dynamikę rejestrujemy w przypadku przestępstw dotyczących posiadania narkotyków (art. 62). Od 2006 roku liczba przestępstw stwierdzonych zaczęła spadać. W 2008, jak to już zostało wspomniane, powróciła jednak prawie do wartości z 2006 roku. Z kolei liczba przestępstwa z powodu produkcji narkotyków (art. 53) spada i osiągnęła w 2009 roku 174 przestępstw.

Wykres 3. Dynamika wzrostu przestępstw narkotykowych w latach 1998 – 2009 (1998 =100)

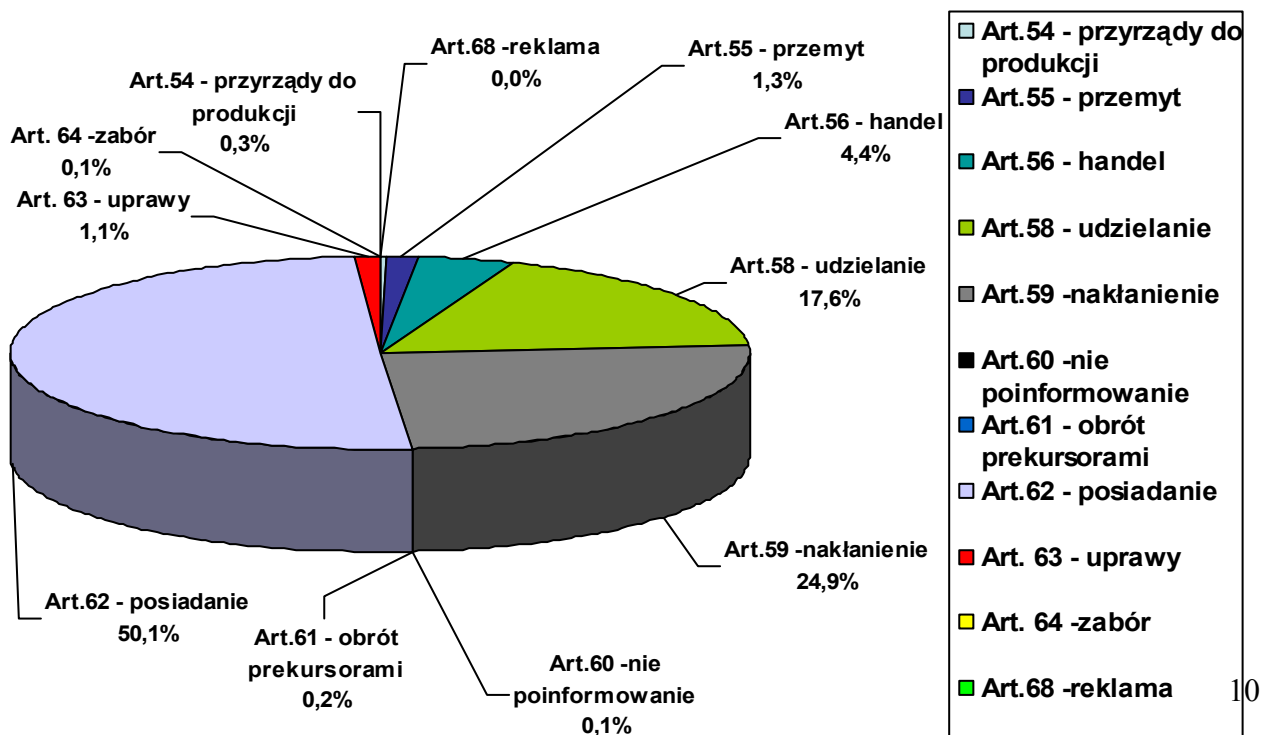
Źródło: Dane Komendy Głównej Policji opracowane przez CINN

2.2 Podejrzani z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

W latach 1999–2006 corocznie wzrastała liczba osób podejrzanych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 i 2005 roku. Analizując dynamikę zmiany liczby osób podejrzanych z powodu posiadania narkotyków od 1999 roku, odnotowujemy duży wzrost (2,5 krotny), który nastąpił w roku 2001 w stosunku do roku 2000. Powyższy rok był pierwszym pełnym rokiem obowiązywania nowelizacji Ustawy z 1997, która weszła w życie w 2000 roku. Istotną zmianą wprowadzoną tym aktem prawnym było usunięcie ustępu 4 z artykułu 48, mówiącego o odstępie od karania, jeżeli osoba posiadała nieznaczną ilość narkotyku na własny użytek.

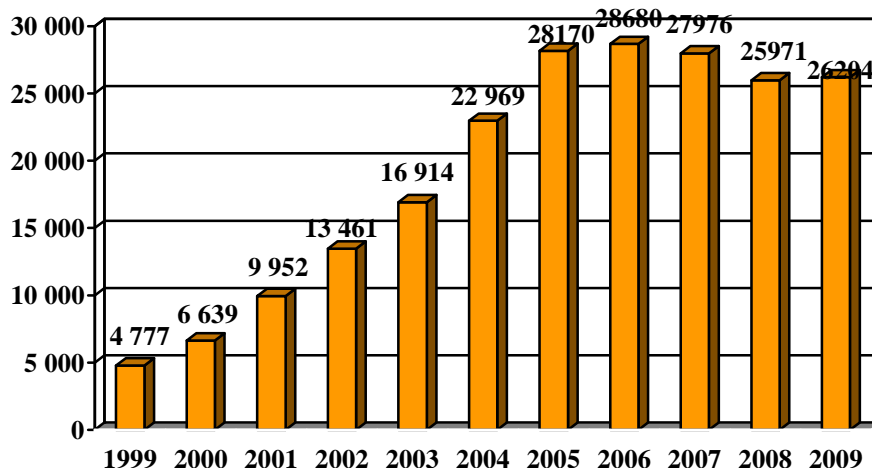
W 2007 po raz pierwszy spadła zarówno liczba przestępstw stwierdzonych, jak i osób podejrzanych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Trend spadkowy utrzymał się także w 2008 roku. W 2009 odnotowujemy niewielki wzrost liczby osób podejrzanych o 1,2%. Wśród 26294 podejrzanych 72% były osoby z artykułu 62. Odsetek ten jest stały od kilku lat. Podejrzani z artykułu 62 w zdecydowanej większości (17954 osób) mieli postawiony zarzut z ustępu 1 i 3, co oznacza, że posiadali nieznaczną ilość narkotyków lub był to czyn mniejszej wagi. Analizując liczbę przestępstw oraz podejrzanych odnotowujemy taki samo odsetek przestępstw z artykułów 58, 59 oraz 62 wśród podejrzanych jak również przestępstw stwierdzonych – 92%. Jednakże w 2009 roku na jednego podejrzanego przypadało średnio 2,5 przestępstwa.

Wykres 4. Podejrzani z ustawy w 2009 według artykułów:

Źródło: dane KGP

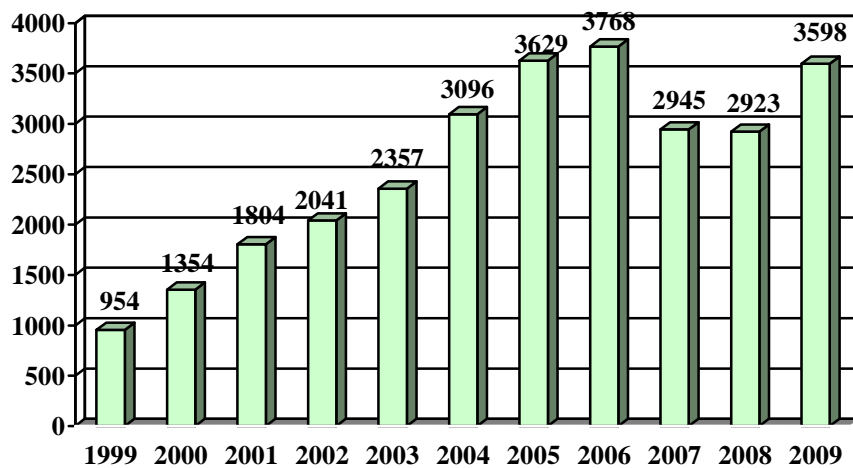
Wykres 5. Liczby osób podejrzanych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 i 2005 roku w latach 1999 – 2009.

Źródło: Dane Komendy Głównej Policji opracowane przez CINN

Na wykresie 6 przedstawione zostały liczby osób nieletnich, które były podejrzane z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W 1999 - 954 osób w wieku 13-17 popełniło czyn karalny z Ustawy. W latach 1999 – 2006 odnotowujemy trend wzrostowy podobnie jak w przypadku wszystkich podejrzanych (wykres 5). W 2007 liczba nieletnich podejrzanych spadła do 2945. Był to o wiele większy spadek niż w przypadku wszystkich podejrzanych, bo aż o 22%. W roku następnym tj. 2008 liczba nieletnich podejrzanych utrzymała się na podobnym poziomie. Jednakże w 2009 roku rejestrujemy dynamiczny wzrost nieletnich podejrzanych z Ustawy. Większość nieletnich była podejrzana z artykułu 62 (69%), dotyczącego kary za posiadanie narkotyków, w przypadku osób dorosłych odsetek ten był niższy i wyniósł 50%.

Wykres 6. Liczby podejrzanych nieletnich z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 i 2005 roku w latach 1999 – 2009.

Źródło: Dane Komendy Głównej Policji opracowane przez CIINN

2.3 Skazani z Ustawy

Sprawy karne za naruszenie przepisów Ustawy są rozpatrywane przez Sądy Rejonowe, właściwe ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa. Zestawienie danych o prawomocnych wyrokach skazujących oraz skazanych na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu lub bez zawieszenia w latach 1989 - 2008, zawarte są w Tabeli 2. Przedstawione dane pochodzą ze statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości. Trudno jest je analizować w zestawieniu z danymi policyjnymi, ponieważ osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa wobec której wszczęto postępowanie może zostać skazana kilka lat później. Analizując ostatnie dostępne dane należy odnotować, że w 2007 roku skazano 20801 osób a w 2008 - 20631.

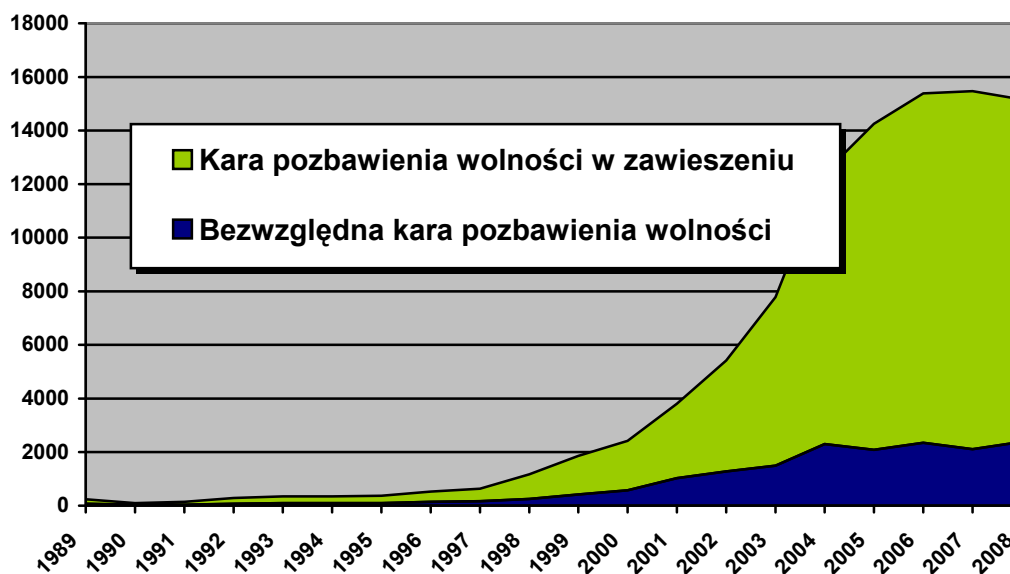
Dane z tabeli pokazują na lekki spadek liczby osób skazanych z Ustawy po raz pierwszy od 1997 roku. W strukturze wszystkich skazanych odsetek z Ustawy był taki samo w 2007 i 2008 4,9%. Co oznacza zahamowanie trendu wzrostowego odsetków osób skazanych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w stosunku do wszystkich skazanych osób w ciągu ostatnich 10 lat (tabela 2). Liczba osób skazanych na karę pozbawienia wolności wyniosła w 2008 roku 15165 z tego 84% otrzymało karę w zawieszeniu. Porównując dane za rok 2008 do roku 2007 odnotowujemy spadek liczby osób skazanych z ustawy na karę pozbawienia wolności. Po raz pierwszy w analizowanym okresie tj. od 1990 roku zmniejszyła się liczba skazanych na pozbawienie wolności. Jednakże w 2008 zwiększyła się liczba (2390) skazanych na karę pozbawienia wolności bez zawieszenia, po spadku w 2007 roku (2118). Liczba osób skazanych bez zawieszenia osiągnęła a nawet przekroczyła nieznacznie wartość z 2006 roku (2355). Na wykresie 7 przedstawiony został procent skazanych na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu i bez zawieszenia.

Tabela 2. Skazani prawomocnie na karę pozbawienia wolności ogółem i z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 i 2005 oraz Ustawy o zapobieganiu narkomanii z 1985 w latach 1990 – 2008 w podziale na karę w zawieszeniu i bez zawieszenia.

Lata	Skazani prawomocnie przez sądy w tym z Ustawy			Skazani na karę pozbawienia wolności		
	Skazani ogółem	Skazani z ustawy	Odsetek skazanych z ustawy	Ogółem	bez zawiesz enia	z zawiesz enie m
1990	106 464	231	0,22	92	30	62
1991	152 333	421	0,28	143	32	111
1992	160 703	993	0,62	282	72	210
1993	171 622	2235	1,30	347	97	250
1994	185 065	1862	1,01	346	97	249
1995	195 455	1864	0,95	368	100	268
1996	227 731	1739	0,76	520	141	379
1997	210 600	1457	0,69	629	165	464
1998	219 064	1662	0,76	1173	252	921
1999	207607	2264	1,09	1865	420	1445
2000	222815	2878	1,29	2428	572	1856
2001	315013	4300	1,36	3802	1024	2778
2002	365326	6407	1,75	5417	1282	4133
2003	415533	9815	2,36	7785	1489	6296
2004	512969	16608	3,30	12417	2308	10109
2005	503909	20164	4,00	14249	2085	12164
2006	462937	20381	4,40	15383	2355	13028
2007	426377	20801	4,90	15475	2118	13357
2008	421051	20631	4,90	15165	2390	12775

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Wykres 7. Skazani prawomocnie na karę pozbawienia wolności z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 i 2005 i Ustawy o zapobieganiu narkomanii z 1985 w latach 1989 – 2008 w podziale na karę w zawieszeniu i bez zawieszenia.

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

3. Nielegalny rynek narkotyków

3.1 Dostępność i podaż narkotyków

Źródłem danych o dostępności narkotyków wśród młodych osób są wyniki badań szkolnych. W 2008 roku na zlecenie KBPN CBOS przeprowadził badanie wśród ostatnich uczniów klas ponadgimnazjalnych (Badora i inni 2008). Badani mieli ocenić jak trudne byłoby dla nich zdobycie poszczególnych środków legalnych jak i nielegalnych. Analizując rozkłady odpowiedzi zawarte w Tabeli 3 odnotowujemy, że najłatwiejszymi do zdobycia substancjami są leki uspokajające i nasenne (46%) oraz marihuana i haszysz (45%). Blisko połowa badanych określiła w czterostopniowej skali jako łatwe uzyskanie tych narkotyków. W przypadku pozostałych substancji jak i pozostałych z listy, przedstawionych w Tabeli 3 większość respondentów ocenia zdobycie tych substancji jako niemożliwe lub trudne niż łatwe. Najmniej respondentów deklarowało łatwość zdobycia DXM (8%) oraz szałwi wieszczą i cracku (po 11%).

Tabela 3. Odsetki badanych oceniających poziom trudności w zdobyciu poszczególnych substancji.

	Niemożliwe	Trudne	Łatwe	Nie wiem
Leki uspokajające i nasenne	15	22	46	16
Marihuana, haszysz	16	27	45	13
Amfetamina	21	34	24	20
LSD lub inny środek halucynogeny	22	38	17	22
Sterydy anaboliczne	25	30	22	23
Ecstasy	26	33	20	22
Grzyby halucynogenne	26	33	18	22
Kokaina	26	36	14	24
Crack	28	36	11	25
Heroina	28	36	13	24
Polska heroina, tzw. kompot	28	35	12	26
„Dopalacze” (tzw. smarty)	28	31	16	26
Poppersy	28	33	13	26
Szałwia wieszczą (salvia divinorum)	29	33	11	27
Dekstrometorfan (DXM)	30	34	8	27

Źródło: CBOS (2008)

Innym wskaźnikiem dostępności było pytanie o to, czy badanemu proponowano jakieś substancje psychoaktywne. Respondentom przedstawiono listę środków legalnych i nielegalnych i proszono o zaznaczenie tych, które w czasie ostatnich 12 miesięcy ktokolwiek im proponował. Najczęściej proponowanym młodzieży środkiem są konopie. Propozycje otrzymało, chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy, 31%. Odsetki uczniów, którym proponowano amfetaminę wyniosły 11%. Najrzadziej zdarzały się propozycje cracku (2%), heroiny (2%), oraz DXM (1%).

W ramach badania pytano o respondentów czy mieli propozycje kupna narkotyków. W pomiarze z 2003 roku 47% badanych otrzymało propozycję narkotyków. W ostatnim badaniu z 2008 roku zmniejszył się odsetek propozycji kupna do 36%. Warto podkreślić, że spadła liczba częstych propozycji z 14% w 2003 do 7% w 2008, czyli o połowę. Ponadto zmniejszył się odsetek osób badanych, który odpowiedział twierdząco na pytanie czy na terenie szkoły sprzedawane są narkotyki. W 2008 roku co dziesiąty badany deklarował, że narkotyki sprzedawane są na terenie szkoły w 2003 roku odsetek ten był wyższy i wynosi 14%.

3.2 Przemysł oraz produkcja

Zahamowanie wzrostu przemysłu narkotyków i prekursorów na rynek wewnętrzny odbywa się poprzez regularną współpracę operacyjną na poziomie międzynarodowym i transgranicznym odpowiednich służb. Komenda Główna Policji realizowała w 2009 roku międzynarodową współpracę operacyjną w ramach kilku operacji dotyczących kontroli realizacji przesyłek niejawnych, a także w ramach operacji pn. „Barter” dotyczącej przemysłu heroiny z Turcji do UE oraz narkotyków syntetycznych z UE na Bliski Wschód. Główny Inspektorat Farmaceutyczny prowadził współpracę w zakresie międzynarodowego nadzoru nad prekursorami, której podstawą była kontrola pozwoleń eksportowo – importowych. W 2009 r. realizowano postanowienia dotyczące PEN (Pre-export Notification) (Ministerstwo Zdrowia 2010). Przez terytorium Polski przebiegają główne szlaki przemysłu narkotyków. Nielegalne substancje przemycane są przez terytorium Polski w tranzycie, albo bezpośrednio docierają na rynki zachodnioeuropejskie. Zniesie granic po wejściu Polski do strefy Schengen ułatwiło przemysł polskiej amfetaminy do Europy. Ponadto duża migracja zarobkowa Polaków

do Anglii i Irlandii jest wykorzystywane przez grupy przestępcze do przemytu amfetaminy. Polska amfetamina trafia m.in do Niemiec, Francji, Szwecji oraz Anglii i Irlandii. Narkotyki przemywane są do krajów skandynawskich, przed wszystkim amfetamina, drogą morską z polskich portów ukryte w ciężarówkach TIR lub specjalnych skrytkach w samochodach osobowych. Grupy przestępcze mają swoich rezydentów w krajach skandynawskich co ułatwia przemyt narkotyków. Na rynek Europy zachodniej amfetamina oprócz samochodów czy ciężarówek trafia z wykorzystaniem kolei. Amfetamina z Polski jest przemywana również w formie płynnej. W 2009 roku Policja wykryła 417 ml amfetaminy w płynie. Firmy kurierskie i pocztowe wykorzystywane są do przemytu amfetaminy do USA i Australii.

Kokaina przemywana jest drogą morską np. w kontenerach i powietrzną do Polski z Ameryki Południowej. Polscy obywatele, ale również z innych krajów wykorzystywani są jako kurierzy kokainą tzw. metodą „na połyk” gdzie w specjalnie przygotowanych kapsułkach można przewieźć prawie 1 kg kokainy np. w grudniu 2009 zatrzymano obywatela Nigerii, który w 33 kapsułkach przemycał 0,5 kokainy. Do przemytu kokainy drogą powietrzną wykorzystywany jest również bagaż ze specjalnymi skrytkami.

Heroina trafia do Polski przed wszystkim z Afganistanu przemywana szlakiem bałkańskim (Turcja - Bułgaria - Rumunia – Węgry) lub jedwabnym (kraje byłego ZSRR). W przemyt heroiny zaangażowani są obywatele Tureccy oraz tureckie firmy spedycyjno-transportowe. Jak również obywatel WNP jak osoby narodowości tadżyckiej, uzbeckiej czy kirgiskiej. W ostatnich latach odnotowano wzrost konfiskat heroiny na granicy polsko-ukraińskiej. Z Polski heroina trafia na rynek niemiecki oraz angielski. Ekstazy przemywana jest do Polski z Holandii i Belgii. Jak również z Holandii trafia do Polski marihuana (Raczkowski 2009, s. 116-118). W ostatnich latach odnotowuje się wzrost krajowych upraw konopii organizowanych przez zorganizowane grupy przestępcze. Można zatem wysnuć tezę, że marihuana na polskim rynku w coraz większym stopniu pochodzi z krajowej produkcji.

Heroina dostępna w Polsce pochodzi zarówno z krajowej produkcji, która została ograniczona w dużym stopniu poprzez wprowadzenie upraw maku niskomorfinowego, jak również w dużym stopniu, jak nie w zdecydowanej większości z przemytu. O krajowej produkcji świadczą ujawnienia „kompotu”, który produkowany jest wyłącznie w Polsce jak również słomy makowej. Amfetamina dostępna na polskim rynku pochodzi z krajowych laboratoriów. Jednakże ekstazy zawierające

MDMA, MDE, MDEA nie są najprawdopodobniej produkowane w Polsce i trafiają na nielegalny rynek z innych krajów.

3.3 Konfiskaty narkotyków

Ujawnieniami narkotyków zajmują się Policja, Służba Celna (usytuowana w Ministerstwie Finansów), Straż Graniczna (SG), Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Służba Więzienna na terenie jednostek penitencjarnych. Wszystkie powyższe instytucje nie wypracowały jeszcze wspólnego systemu zbierania danych, co utrudnia oszacowanie ilości narkotyków skonfiskowanych na poziomie całego kraju. Ponieważ w niektóre z ujawnień zaangażowane są co najmniej dwie instytucje, a czasami nawet trzy, trudno jest uniknąć podwójnego liczenia tych samych zabezpieczeń przy określaniu całkowitej ilości ujawnionych narkotyków w kraju. Ze względu na bardzo duże wahania ilości konfiskowanych jednorazowo narkotyków oraz dużą rolę czynnika losowego, analiza trendu jest bardzo utrudniona. Jedna duża konfiskata może spowodować duży wzrost ujawnień w danym roku. Należy też pamiętać, że część narkotyków zabezpieczonych przez polskie służby, miało docelowo trafić poza granice naszego kraju. W 2008 r. Straż Graniczna wprowadziła nowy system zbierania danych, dzięki któremu jest w stanie wyodrębnić zabezpieczenia narkotyków realizowane tylko przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. W ten sposób udało się w bardzo dużym stopniu ograniczyć liczenie tych samych ujawnień przedstawianych w zestawieniu wszystkich zabezpieczonych w Polsce narkotyków. Zabezpieczenia Służby Celnej raportowane są w statystykach innych służb. W efekcie jako całkowita ilość ujawnianych narkotyków przedstawiana jest suma zabezpieczonych narkotyków przez Policję i Służbę Celną.

W 2009 Policja zakończyła proces tworzenia struktur antynarkotykowych w ramach pionu kryminalnego Policji, którego poszczególne ogniwa ukierunkowane są głównie na zwalczanie przestępczości narkotykowej na rynkach lokalnych. W latach 2008 – 2009 nastąpiło wzmocnienie etatowe policji zajmujące się narkotykami do prawie 1000 nowych etatów. Zabezpieczenia Policji w 2009 roku przedstawione zostały w tabelach 4, 5 oraz na wykresie 7. W tabeli 4 i na wykresie 7 ujęte są również zabezpieczenia SG. W 2009 roku odnotowano blisko dwukrotny wzrost ilości ujawnionej marihuany (883 kg), którą osiągnęła rekordową ilość w analizowanym okresie tj. od 2000 roku. Jednakże spadło ponad sześciokrotnie zabezpieczenia

haszyszu (17,1 kg). Wzrosła również ilość ujawnionej heroiny do 86 kg. Blisko sześciokrotnie zwiększyły się zabezpieczenia kokainy (117,5 kg). Zabezpieczenia amfetaminy osiągnęły poziom z roku 2007 roku tj. 421,7 kg (2009) po spadku w 2008. W przypadku tylko dwóch narkotyków odnotowany został spadek – haszyszu oraz ekstazy. Należy odnotować niewielkie konfiskaty LSD w ostatnich latach. Liczby ujawnionych listków LSD były o wiele większe pięć, sześć lat temu a rekordowe w 2004 roku 34288 listki.

Tabela 4. Ilości ujawnionych narkotyków w Polsce w latach 2000–2009

Rodzaj narkotyku	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Haszysz (kg)	181,863	104,554	794,516	46,568	41,495	19,292	35,401	33,128	114,681	17,142
Marihuana (kg)				233,164	232,646	227,124	401,659	352,934	492,725	883,053
Heroina (kg)	216,782	388,66	585,705	6,913	255,214	41,151	155,401	123,623	78,915	85,873
Kokaina (kg)	80,664	50,549	423,48	800,558	28,029	16,871	21,932	160,981	28,710	117,491
Amfetamina (kg)	1051,36	195,651	172,588	203,299	242,034	344,578	333,038	423,65	356,196	421,65
Metaamfetmina (kg)							0,163	5,712	0,124	10,069
Ecstasy (sztuki)	139133	239124	64452	102520	272198	492531	145344	610383	651 985	218616
LSD (listki)	3809	672	797	20602	34288	2226	1453	327	353	642

Źródło: CINN

Ponadto Policja zlokalizowała 99 nielegalnych upraw maku wysokomorfinowego o areale 85 953,53 m² jak również 4 nielegalne uprawy roślin zawierających substancje psychoaktywne, w tym 17 szt. sadzonek dream herb, dwie domowe uprawy grzybów halucynogennych i 7 szt. sadzonek szalwii wieszczej. Pozostałe ujawnienia zostały przedstawione w tabeli 5. (Minister Zdrowia 2010).

Tabela 5. Zabezpieczenia Policji w 2008 i 2009 roku - dane KGP w ramach realizacji KPPN

	2008	2009
słoma makowa	2 098 kg	995,85 kg
„polska heroina”	14601 cm ³	4 295 cm ³
grzyby halucynogenne	6 020 sztuk	4 404,3 g
amfetamina płynna	-	417,4 ml
BZP	-	5 tabletki
BMK	20 l	74 l
Szałwia Wieszcza	-	1 800 i 7 g/rośliny
Metadon	3711 cm ³	-
Khat	1709 g	-

Rohypnol	24015 tabletki	-
----------	----------------	---

Źródło: Minister Zdrowia 2009 i 2010

Zdecydowana większość zabezpieczeń Straży Granicznej została ujęta razem z ujawnieniami Policji w tabeli 4. Oprócz tych konfiskat Straż zlokalizowała 3 nielegalne uprawy konopi indyjskich o nieznanym areale, jak również 2,5 litra oleju haszyszowego oraz 6 litrów BMK. Inne ujawnienia przedstawione są w tabeli 6. (Ministerstwo Zdrowia 2010).

Tabela 6. Zabezpieczenia Straży Granicznej w 2008 i 2009 roku – dane SG w ramach realizacji KPPN

	2008	2009
Olej haszyszowy	-	2 500 ml
BMK	-	6 l
PIKO (metaamfetamina)	-	2 g
Nitrazepam	-	11 298 szt
słoma makowa	-	50 kg
„polska heroina”	-	700/20 ml/g
grzyby halucynogenne	-	36,3/466 g/szt.
barbiturany	-	5,69 g
Morfina	0,4 ml i 1,29 g	-
Testosteron „Enanthate 250”	3 250 mg	-

Źródło: Minister Zdrowia 2009 i 2010

Służba Celną, której zabezpieczenia raportowane są w statystykach innych służb ujawniła szereg innych substancji niż zawartych w tabeli 4 jak np słomę makową czy butylon (tabela 7):

Tabela 7. Zabezpieczenia Służby Celnej w 2008 i 2009 roku - dane KGP w ramach realizacji KPPN

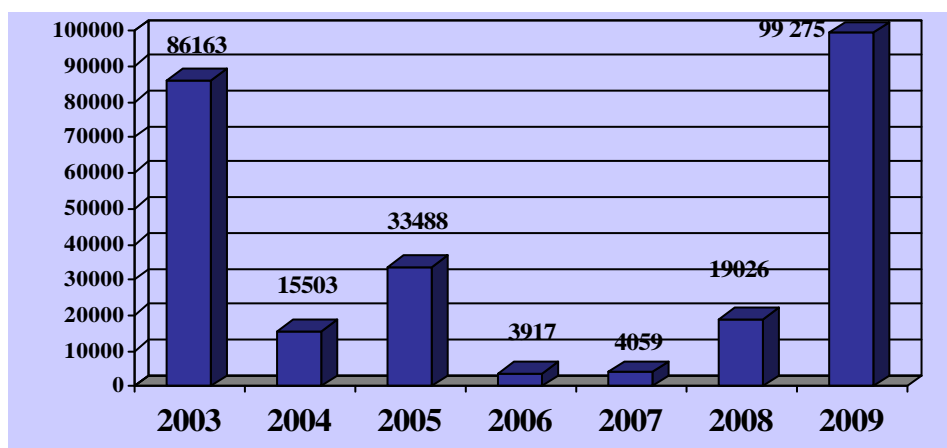
	2008	2009
słoma makowa	30 kg	71,26 kg
„polska heroina”	1000 cm ³	57 cm ³
DMT	930 g	-
grzyby halucynogenne	524g	-
GHB	45 000 szt.	-
Khat	16 900g	-

Efedryna	1g	-
Sterydy anaboliczne	27 591 sztuki oraz 405 978 g	19530 sztuk oraz 100 g.
Bk-MBDB (butylon)	-	3 162 g
sibutramina	-	180 sztuk

Źródło: Minister Zdrowia 2009 i 2010

Ujawnienia nielegalnych upraw konopii odnotowywane są w statystykach służb zajmujących się walką z nielegalnym rynkiem narkotyków. Zdecydowana większość upraw wykrywana jest przez Policję. Dane Policji z lat 2006–2009 dotyczące ujawnień nielegalnych upraw marihuany w ramach zwalczania handlu detalicznego przedstawione na wykresie 8 raportowane są w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Największą liczbę nielegalnych upraw marihuany odnotowano w 2009 r. - 422 upraw na areale 31246 m². W 2009 r. odnotowano również najwyższą liczbę zabezpieczonych w Polsce roślin marihuany 99275, co oznacza prawie pięciokrotny wzrost w stosunku do roku 2008.

Wykres 8. Konfiskaty rośliny konopii w Polsce w latach 2003 – 2009 (KGP i SG)

Źródło: CINN

Tabela 7. Ujawnienia nielegalnych upraw marihuany w latach 2006 – 2009 przez Policję - dane KGP

	Liczba upraw ujawnionych	Areał upraw (m ²) ujawnionych	Liczba ujawnionych roślin marihuany
2006	10	b.d.	5899
2007	128	7408	23900
2008	123	18435	16335
2009	422	31246	97928

Źródło: CINN

Szczegółowe dane dotyczące ujawnionych przez Policję w 2009 r. nielegalnych upraw marihuany oraz łącznej masy zabezpieczonego narkotyku zaprezentowane zostały w tabeli 8. Dostępne informacje dotyczą tylko 52 przypadków likwidacji nielegalnych upraw, zarówno „indoor”, jak i „outdoor” w roku 2008 oraz 54 w roku 2009. Dane za rok 2008 przekazane zostały przez Policję w ramach przygotowywania rozdziału specjalnego na potrzeby Raportu Krajowego 2009. Dane za rok 2009 są efektem monitorowania strony internetowej KGP, na której Policja zamieszcza informacje o ujawnieniach narkotyków, w tym nielegalnych upraw konopii. Na dzień dzisiejszy nie ma systemu zbierania danych o uprawach konopii, który dawałby możliwość szczegółowych analiz ujawnionych upraw marihuany. Jednakże opracowanie i wdrożenie systemu monitorowania nielegalnych upraw konopii jest planowane w ramach nowego Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016. Dane z tabeli 8 zostały przedstawione w podziale na cztery kategorie do 150 g; powyżej 150 g do 1 kg, od 1 kg do 50 kg, powyżej 50 kg. Analizując dostępne dane o ujawnionych uprawach odnotowujemy, że w przypadku większości zabezpieczonych upraw w 2008 i 2009 roku, tj. około 30, wyprodukowana masa marihuany mieściła się w przedziale 1 kg – 50 kg, a w sumie można by było z nich otrzymać 383 kg marihuany w 2009 roku (w 2008 roku 306 kg). W przypadku 11 upraw zabezpieczono jednostkowo od 150 g do 1 kg marihuany a masa marihuany otrzymano z tych krzaków wyniosła prawie 6 kilogramów w 2009 (w 2008 prawie 8kg). Tylko w 4 uprawach masa zabezpieczonego narkotyku wyniosła co najwyżej 150 g a masa otrzymana z zabezpieczonych roślin mniej niż pół kilogramów w 2009, podobnie jak w 2008. Z dostępnych danych wynika jednocześnie, że w 2008 r. ujawniono tylko jedną uprawę w Polsce, w której wyprodukowano ponad 50 kg marihuany ale w roku 2009 już pięć. Wzrosła ponad

dwukrotnie masa konopii, które można otrzymać z wykrytych upraw z 402 kg do 927 kg w 2009 roku. Przy analizie zwartych informacji w tabeli 8 należy wziąć pod uwagę, że stanowią one tylko fragment wszystkich ujawnień nielegalnych plantacji w Polsce. Jednakże, na podstawie tych danych jak również dotyczących wszystkich zabezpieczeń (tabela 7) można odnotować wzrost krajowych upraw marihuany.

Tabela 8. Liczba ujawnionych nielegalnych upraw marihuany oraz łączna masa ujawnionej marihuany w latach 2008-2009 (dane szczegółowe dla 54 w 2008 i 52 w 2009) – dane KGP

Masa ujawnionej marihuany	2008		2009	
	Liczba ujawnionych upraw	Łączna masa ujawnionej marihuany (kg)	Liczba ujawnionych upraw	Łączna masa ujawnionej marihuany (kg)
0-150g	4	0,4	4	0,308
Od 150g do 1kg	19	7,6	11	5,852
Ponad 1 do 50kg	30	305,7	32	383,196
ponad 50kg	1	88	5	538,318
Razem:	54	401,7	52	927,674

Źródło: CINN

3.4 Nielegalne laboratoria oraz prekursorzy

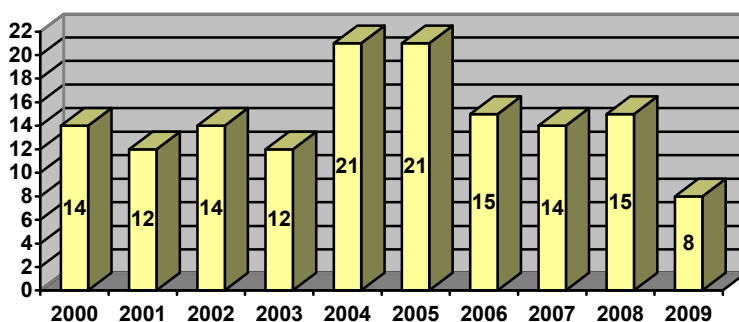
W 2009 zabezpieczono 80 litrów BMK (74 litry przez Policję oraz 6 litrów przez Straż Graniczną) prekursora służącego do produkcji amfetaminy, którego Polska jest jednym z głównych producentów razem z Belgia i Holandia. W latach 1995–2009 zlikwidowano w Polsce 179 nielegalne laboratoria. W 2005 r. Najwięcej zostało wykrytych w latach 2004-2005 (po 21). Od tego roku liczba zabezpieczonych laboratoriów wynosiła około 15 rocznie (wykres 9) aż do 2009 kiedy liczba spadła prawie o połowę do ośmiu. W 2008 r. przeprowadzono 257 profili amfetaminy a w

2009 roku 190. Polskie laboratoria nie są dużymi wytwórniami narkotyków liczba linii technologicznych od 2 do 5, niekiedy więcej.

Amfetamina produkowana jest w Polsce przede wszystkim metodą Leucarta a jej wytwarzaniem i dystrybucją najczęściej zajmują się zorganizowane grupy przestępcze, które organizują, wyposażają i zaopatrują nielegalne laboratoria. W Polsce wykrytą tylko jedno laboratorium produkujące MDMA na niewielką skalę w 2005 roku jak również w tym samym roku laboratorium wytwarzające GHB. W 2007 i 2009 roku ujawniono również produkcję metaamfetaminę (po jednym laboratorium w każdym roku). Policja odnotowuje zmiany w *modus operandi* grup przestępczych, które zaczęły dzielić poszczególne etapy produkcji amfetaminy. W efekcie odbywają się one w różnych miejscach. Ponadto Policja odnotowuje zwiększenie się samokontroli oraz większą konspirację grup przestępczych w celu utrudnienia wykrycia. W ostatnich latach nie ujawniono produkcji MDMA, MDA czy MDEA jednakże konfiskowane są urządzenia do tabletkowania. Są one najprawdopodobniej wykorzystywane do produkcji tabletek na bazie: amfetaminy, PMMA czy metaamfetaminy (Raczkowski 2009, s. 113-114).

Wykres 9 Liczba nielegalnych laboratoriów zlikwidowanych w latach 2000–2009 dane KGP

Źródło: CINN

3.5 Ceny narkotyków

Dane o detalicznych cenach narkotyków rejestrowane są przez Policję. Nie ma jednak systemu, który pozwoliłby na regularne i zgodne z wymaganiami europejskimi zbierania danych o cenach. Według polskich wymagań wartość zabezpieczonych

narkotyków nie jest wymaga przez prokuraturę czy sąd w Polsce, zatem ceny narkotyków nie są istotne z punktu widzenia prowadzonego postępowania czy procesu. Informacja o wartości zabezpieczonych narkotyków podawana jest często w komunikatach prasowych. W ten sposób odbiorcy informacji mogą łatwiej wyobrazić sobie jak dużą stratę poniosła zorganizowana przestępczość w wyniku operacji Policji. Informacja o ujawnienie towaru o wartości około 90 000 zł jest bardziej sugestywny niż informacja o wykryciu 3 kg marihuany. Analizując ceny narkotyków warto odnotować, że na cenę narkotyków ma wpływ szereg czynników m.in.: zróżnicowanie terytorialne, czystość narkotyku, intensywność działań policyjnych, jak również sytuacja międzynarodowa. W celu otrzymania w miarę wiarygodnych danych, informacje o cenach powinny być zbierane według określonej metodologii z jak największej liczby różnych źródeł. Policyjny system zbierania danych nie pozwala nam na uzyskanie danych odzwierciedlających dokładnie ceny detaliczne na scenie narkotykowej. Dane te, więc należy traktować jako szacunkowe. Pomimo tych ograniczeń można pokusić się o ich interpretację, z zastrzeżeniem, że podane na wykresie dane należy traktować jako przybliżone. Najnowsze dostępne dane dotyczące cen średnich narkotyków na nielegalnym rynku pochodzą z 2008 roku¹. Policja nie posiada danych za 2009 o detalicznych cenach średnich narkotyków zgodnych z definicją EMCDDA. Jedynie dostępne są informacje dotyczące ceny minimalnej i maksymalnej oraz najczęściej występującej (cena modalna). W związku z tym nie można porównać danych za rok 2009 z tymi z lat wcześniejszych. Informacje o cenach narkotyków zbierane są również w ramach prowadzonych badań przez CINN. Po raz pierwszy udało się otrzymać ceny w 2008 roku z badania klientów programów wymiany igieł i strzykawek. Pomiar zostanie powtórzony w 2010 roku. Jednakże informacje o cenach za 2009 rok nie są dostępne. Uzupełnieniem będą ceny otrzymane na podstawie analizy forum użytkowników narkotyków prowadzonego w tym roku. Wracając do ostatnich dostępnych danych otrzymanych od Policji należy odnotować następujące detaliczne ceny najniższe, najwyższe i modalne narkotyków w 2009 roku: marihuana 7 Euro (minimalna 4 – maksymalna 12), haszysz 7 Euro (4-13), heroina 50 Euro (25-90), kokaina 60 Euro (32-65), amfetamina 9 Euro (5-25), ecstasy 3 Euro (2-7), LSD 6 Euro (3-11)².

---

¹ Informacje o cenach z 2008 roku i lat wcześniejszych znajdują się w artykule:

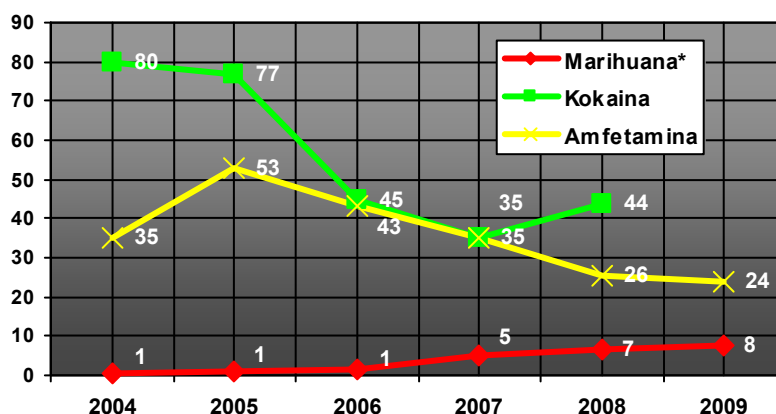
<http://www.narkomania.org.pl/czytelnia/106.Przestepczosc-narkotykowa-i-nielegalny-rynek-narkotykow-cz-II>

² Kurs Euro 4 PLN

3.6 Czystość narkotyków

Opierając się na danych Policji oraz badaniach jakościowych przeprowadzonych wśród użytkowników narkotyków, wiemy, że czystość narkotyków sprzedawanych na nielegalnym rynku jest znacznie zróżnicowana. Brak jednolitego systemu zbierania danych o czystości narkotyków, utrudnia interpretację otrzymywanych danych. Na wykresie 10 przedstawiono dane otrzymane z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego. Średnia czystość kokainy i amfetaminy w 2007 r. wyniosła około 35%. Najnowsze dostępne dane pokazują na spadek czystości amfetaminy do 24% w 2009. Należy zauważyć, że informacje z lat poprzednich, w szczególności kokainy, wydają się być oparte na zabezpieczeniach dużych ilości narkotyków, których czystość jest o wiele wyższa niż substancji sprzedawanych w handlu detalicznym. Zawartość THC w marihuanie w Polsce jest podobna jak w krajach zachodniej Europy. Według danych EMCDDA stężenie THC w marihuanie w krajach europejskich wynosi średnio 6–8% (King 2004). Dane dotyczące Polski z 2009 r. pokazują, że średnia zawartość THC w marihuanie wynosiła 8%. Od kilku lat odnotowujemy wzrost stężenia THC. W tym miejscu należy także podkreślić, że niska średnia zawartość THC w latach 2004–2006 na poziomie około 1%, może być efektem wliczania do średniej próbek analizowanej konopi włóknistej, gdzie zawartość THC jest znikoma. W efekcie miało to wpływ na niską średnią zawartości THC w marihuanie. Od 2007 r., oprócz minimalnej i maksymalnej czystości narkotyków, mamy również wartość modalną, czyli najczęściej występującą. Dla marihuany wyniosła ona 6% w 2009 r. a amfetaminy 17%, (w 2008 r. 4% dla marihuany a 17% dla amfetaminy).

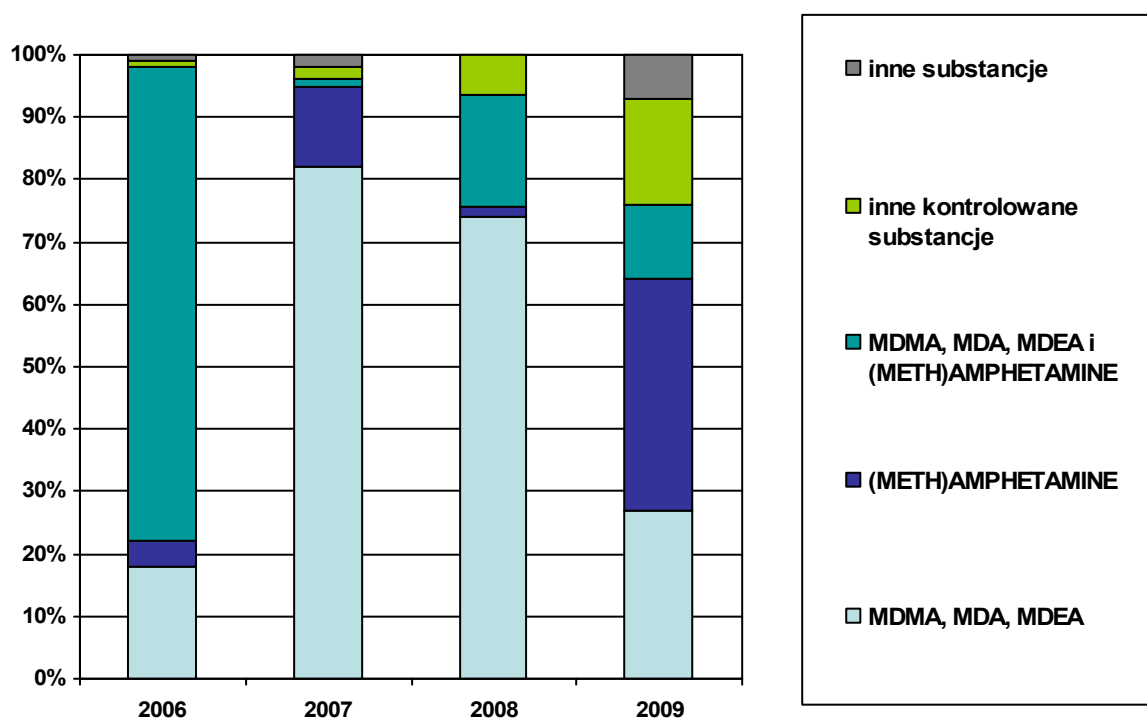
Wykres 10. Czystość narkotyków oraz zawartość THC w konopiach na nielegalnym rynku w latach 2004–2009 w procentach – dane CLK

Źródło: Dane CLK opracowane przez CINN
* procentowa zawartość THC w marihuanie

Według danych z 2009 r. wśród badanych tabletek ekstazy 27% zawierało MDMA, MDEA, MDA; 33% amfetaminę z MDMA, 12% tylko amfetaminę, a około 17% inne kontrolowane substancje oraz 7% inne substancje (wykres 11).

Wykres 11. Skład procentowy tabletek ekstazy 2006 – 2009 – dane CLK.

Źródło: Dane CLK opracowane przez CINN

Podsumowanie

Ostatnie dostępne dane przedstawione w raporcie pokazują na intensyfikację działań Policji i innych służb zajmujących się zwalczaniem przestępczości narkotykowej. W 2009 roku nastąpił wzrost liczby przestępstw stwierdzonych oraz osób podejrzanych z Ustawy. Ponadto zwiększyły się ilości prawie wszystkich ujawnianych narkotyków. W przypadku tylko dwóch substancji odnotowano spadek tj. ekstazy i haszyszu. Dane dotyczące wykrywania nielegalnych upraw konopii wskazują na coraz większe zaangażowanie zorganizowanych grup przestępczych w produkcję marihuany.

Jednakże liczba wykrytych nielegalnych laboratoriów amfetaminy spadła o ponad połowę. Trudno jest interpretować najnowsze dane o wykrytych laboratoriach: czy oznaczają ona zmniejszenie się produkcji amfetaminy czy bardziej skuteczne ukrywanie miejsc wytwarzania. Każda z tych hipotez może być prawdziwa. Dlatego też, odpowiedź na to pytanie wymaga dalszych analiz. Być może zorganizowane grupy przestępcze w mniejszym stopniu koncentrują się na produkcji amfetaminy a rozwijają w zamian uprawy marihuany. Wzrost liczby wykrytych upraw jak również liczby przestępstw dotyczących konopii jest sygnałem o nowych formach działania świata przestępczego. W projekcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011–2016 zwalczanie nielegalnych upraw będzie jednym z priorytetów. Interpretację danych dotyczących nielegalnego rynku utrudnia fakt, że dane pokazują rozmiary przestępczości narkotykowej jak również poziom aktywności służb zajmujących się ograniczeniem podaży. W Europie rozpoczęto prace nad stworzeniem wskaźników, które pozwolą zarówno na monitorowanie skali problemu jak również efektywności służb. Pracy na pewno wymaga poprawa jakości danych do wskaźników monitorowania. W kolejnym kroku należy zastanowić się na możliwością ich rozszerzenia o następne wskaźniki. Wykorzystując już istniejące dane, przedstawione w niniejszym raporcie można zaryzykować hipotezę o zmniejszaniu się dostępności narkotyków w Polsce. Wskazują na to informacje z badań ankietowych przeprowadzonych pod koniec 2008 roku. Według ocen badanej młodzieży spadła dostępność narkotyków w stosunku do roku 2003. Ponadto nastąpił wzrost ujawnień narkotyków. W 2010 badania CBOS zostaną powtórzone i wtedy będziemy mieli odpowiedź czy nadal obserwujemy spadek dostępności narkotyków.

Bibliografia:

1. Badora, B., Kolbowska, A., Lutostański, M., Kalka, J., Wenzel, M., Wciórka, B., Feliksiak, M., Roguska, B., Pankowski, K., Gwiazda, M. (2008). Centrum Badania Opinii Społecznej - Raport z badania Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną – młodzież 2008, CBOS, Warszawa. http://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=179206 [01.11.10]
2. King, L. A., Carpentier, Ch., Griffiths, P. (2004). EMCDDA Insights – An overview of cannabis potency in Europe, European Monitoring Centrum For Drugs and Drug Addiction, Lizbona.
3. King, L. A., Carpentier, Ch., Griffiths, P. (2004). EMCDDA Insights – An overview of cannabis potency in Europe, European Monitoring Centrum For Drugs and Drug Addiction, Lizbona.
4. Raczkowski, K. (2009) Narkotyki organizacja przestępczości i system przeciwdziałania. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Warszawa 2009
5. Malczewski, A., Bukowska, B., Jabłoński, P., Kidawa, M., Struzik, M., Sokołowska, E., Radomska, A., Chojecki, D., Bajerowska, B., Jędruszak, Ł., Muszyńska, D., Krawczyk, W. (2009) Raport Krajowy 2009: Sytuacja narkotykowa w Polsce, Warszawa, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. http://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=170182 [01.11.10]
6. Malczewski, A. (2009a). Przestępczość narkotykowa oraz nielegalny rynek narkotyków cz. I. Serwis Informacyjny NARKOMANIA nr 3 (47) 2009, str. 26-35. <http://www.narkomania.org.pl/czytelnia/101,Przestepczosc-narkotykowa-i-nielegalny-rynek-narkotykow> [01.11.10]
7. Malczewski, A. (2009b). Przestępczość narkotykowa oraz nielegalny rynek narkotyków cz. II. Serwis Informacyjny NARKOMANIA nr 4 (48) 2009. <http://www.narkomania.org.pl/czytelnia/106,Przestepczosc-narkotykowa-i-nielegalny-rynek-narkotykow-cz-II> [01.11.10]
8. Malczewski, A., Struzik, M. (2009). Nielegalny rynek oraz przestępczość związana z narkotykami w świetle najnowszych danych. Problemy Narkomanii nr 1, str. 34-65. Dostępny także on-line: <http://www.ptzn.org.pl/problemy.php> [01.11.10]

9. Minister Zdrowia (2009) Informacja o realizacji działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2008 r., KBPN, Warszawa 2009. (maszynopis).
10. Minister Zdrowia (2010) Informacja o realizacji działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2009 r., KBPN, Warszawa 2010. (maszynopis projektu).
11. United Nations Office on Drugs and Crime UNODC (2009). Annual Report Questionnaire Part III. Illicit supply of drugs. Extent patterns and trends in illicit drug cultivation, manufacture and trafficking. (maszynopis).
12. United Nations Office on Drugs and Crime UNODC (2010). Annual Report Questionnaire Part III. Illicit supply of drugs. Extent patterns and trends in illicit drug cultivation, manufacture and trafficking. (maszynopis).
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz.U. Nr 120, poz. 826).
<http://www.narkomania.gov.pl/poz826.htm> [01.11.10]
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) z późniejszymi zmianami.
14. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 (Dz.U. Nr 75 poz. 468).